

HOME SWEET HOME

Emre Koyunluoğlu

TIYATRO, MÜZİK, DANS, VIDEO GÖSTERİMİ

17 Ekim Cuma, 19.30

18 Ekim Cumartesi, 21.00

19 Ekim Pazar, 19.30

Diyarbakır, Ali Paşa Mahallesi, Çeltik Kilisesi

DIYARBAKIR SANAT MERKEZİ

KUNSTEN
FESTIVAL
DES ARTS
2004

Diyarbakır Sanat Merkezi (DSM) "biz" ve "onlar" ayrımını ortadan kaldırmak, köprü oluşturmak amacıyla yola koyulmuştu. Bu amaç doğrultusunda, farklı disiplinlerin buluştuğu kolektif projeler gerçekleştirmeye çalışacağını ilk günden ilan etmişti. DSM'nin kuruluşunu izleyen bir yıl içinde pek çok iş yapıldı. Sergiler, film gösterimleri, konuşmalar, atölyeler vb. O arada, ilk günden başlatılan iki gösteri sanatları projesi, Emre Koyuncuoğlu'nun "Home Sweet Home"u ve Şule Ateş'in "Taziye"si sessiz sedasız hazırlanıyordu. Her ikisi de hem sanatların, tiyatronun, dansın, videonun, müziğin, ışığın, hem de Diyarbakır'dan, İstanbul'dan, Ankara'dan ve başka yerlerden sanatçıların buluşmasıyla vücut buluyordu. Bir de bu işler için Diyarbakır'ın bilinen ama unutulmuş mekânları araştırılıyor, sanat için yeniden açılmasına çalışılıyordu.

Emre Koyuncuoğlu bir yıl içinde İstanbul-Diyarbakır arasında mekik dokudu. Video çekimleri, ses kayıtları, provalar, mekân araştırmaları yapıldı. İlk çalışmalardan harika bir kısa belgesel film çıktı. Filmin İstanbul'da uluslararası bir buluşmadaki gösteriminden etkilenen Kunsten Festival des Arts ile ortak yapım için anlaşmaya varıldı. Ayrıca film, Berlin'de gerçekleşen Uluslararası Çağdaş Dans Festivali'nde Dans Filmi olarak gösterildi. Bulunması zor gibi görünen kaynak ve malzemeler sağlandı. Sanatçılar tanıştı, birlikte çalıştı, sahici bir ekip oldu. Son anda mekânda değişiklik yapmak gerektiği, yeni mekân bulundu. Sonunda "Home Sweet Home" dünya prömiyerine hazırlandı.

DSM'nin ilk prodüksiyonu "Home Sweet Home", Diyarbakır Suriçi'ndeki Çeltik Kilisesi'nde prömiyer için hazır. Belçika turne programı şimdiden belirlendi. Diğer kentler, ülkeler onu izleyecek.

"Home Sweet Home"dan sonra diğerleri de sırada...

Serhan Ada

The Kunsten FESTIVAL des Arts coproduces and presents in Brussels new works of international artists.

Why and when do we decide to support and to show a project? It always starts from the personality of the artist self. We work with human beings, with people, we don't buy/sell products. We try to work with artists who define, through each particular project, a vision that we consider as relevant, honest and personal in contemporary art, no matter their level of recognition.

We just met Emre last summer. We decided, immediately, to support her in the realisation of her work. By listening to her words, by watching some documents over her previous projects, we felt the unique combination of an high artistic sensibility and a social/political awareness; we had the intuition of a creative process combining both intelligence, consciousness and a sense of subtlety, of decency.

The project she will create in October in Diyarbakir is not an easy adventure, not the kind of projects that you can in advance foresee every endings; it takes courage. We follow her, with loads of curiosity, in this brave and personal creative adventure.

Frie Leysen

KunstenFESTIVALdesArts, Brüksel'de uluslararası sanatçıların yeni prodüksiyonlarına destek verir ve onları festivalde sunar.

Biz bir projeyi desteklemeye ne zaman ve neden karar veririz?

Her zaman sanatçının kendi kişiliği karar aşamasının başlangıcıdır. Biz insanlarla, toplumlarla çalışıyoruz, bir şeyler alıp satmıyoruz. Ne kadar tanınmış olduklarına bakmaksızın, işlerini çağdaş sanat eseri olarak tanımlayan ve her projesinde o projeye ait, amacına uygun ve o işin gerektirdiği samimiyetle bir vizyon oluşturan sanatçılarla birlikte çalışmaya gayret ediyoruz.

Emre ile geçen yaz tanıştık. Hemen, projesini gerçekleştirmesi için onu desteklemeye karar verdik. Onu dinlerken, önceki projelerinden bazı dokümanlar izlerken, ondaki yüksek sanatsal duyarlılığın ve sosyo-politik farkındalığın az bulunur birleşimini fark ettik. Zekâ, bilinç ve incelik, nezaket duygusunu bir araya getiren yaratıcı bir süreci sezdik.

Ekimde Diyarbakır'da yaratacağı proje kolay bir macera değil, bütün sonuçlarını önceden görebileceğiniz türden bir proje değil; cesaret isteyen bir proje. Bu cesur ve kişisel yaratım macerasında büyük bir merakla onun izinden gidiyoruz.

Frie Leysen

ZAMAN, MEKÂN, ŞEHİR VE DİYARBEKİR

Kimi şehirler vardır ki ancak bazı kişilikler onların anılmasını anlamlı kılar. Kimi şehirler de tarihinin ağır yükünü öylesine omuzlayarak gelmiştir ki; her döneminde insanına o şehirli olmanın erdeminin sunar. İşte Diyarbakır böylesi şehirlerden, yani ikincilerden. Zaman, mekân ve insan sürekli birbirini yoğurmuş, binlerce yıldan bu yana kendini sürdürerek, taşıyarak getirmiş. Diyarbakır, öylesine bir şehir kimliği vermiş ki insanına, Diyarbakırlıyım demiş bura insanı kendine, başka yerli değil ! İşte bu şehirli sorumluluğu bilinciyle, şehir adına ne yaparsanız hep birazcık eksik kaldığınızı, yeterince bu şehri, Diyarbakır'ı anlatamadığınızı hissine kapılırsınız. Bu duygu da sizi derinden yaralar, tedirgin kılar.

İşte Emre Koyuncuoğlu'nun bu çalışması için seçilen mekân da bu türden. Diyarbakır'ın çok dinli, çok kültürlü yapısal kimliğine uygun bir mekân. Adı şimdilerde Çeltik Kilisesi. Max Von Berchem, Amida adlı eserinde, 1515'lerde Osmanlı tebaası olan Amid'li (Diyarbakır'ın eski adı) Ermenilerin o tarihlerde bu kiliseyi yaptırdığını, adının da Surp Sarkis olduğunu ifade eder. Fransız arkeolog Profesör Albert Louis Gabriel, Voyages Archeologiques dans la Turquie orientale (Doğu Türkiye'de Arkeoloji Gezileri) adlı eserinde ise yapının Hızır İlyas Kilisesi olduğunu söyler. Inciciyan 19. yüzyıl tarihini taşıyan araştırmasında beş horanlı, kagir, eski bir Ermeni kilisesi olduğunu vurgular. Süryani tarihçi Peder Gabriel Akyüz ise Mor Dumyana adını kullanır. Tapuda Ermeni Gregoryen Cemaati Vakfı adına kayıtlı olan yapı, uzun süre Çeltik Fabrikası olarak da kiralandığından bugün Çeltik Kilisesi olarak anılır.

Şeymus Diken

'Home Sweet Home' projesinin seslerini, İstanbul ve Diyarbakır'da röportaj yapılan kişiler ve Diyarbakır'ın çevre sesleri oluşturdu. Tüm kayıtlar el mikrofonları ile yapıldı. Kayıt stüdyosunda sadece birkaç yerde kullanılan piyano kayıtları yapıldı. Bu projede beni en çok etkileyen, bir yıl içerisinde, farklı yer ve zamanlarda yapılan röportajlar oldu. Diyarbakır'da Aralık 2002 ve Haziran 2003 tarihlerinde 5'er gün süresince bulundum. Bu sürelerin bir kısmı röportajlara, bir kısmı da şehir sesleri kayıtlarına ayrıldı. Öncelikle röportaj yaptığımız kişilerin bizlere hem kendilerini, hem de hikâyelerini büyük bir samimiyetle anlatmaları beni çok etkiledi. Yaptığımız Albane ve yerel şarkı kayıtları, demirciler sokağı, bakırcılar ve çarşı içi kayıtları yine çok zor yakalanabilecek anlardı. Diyarbakır'da istediğim sesleri bulup, o sesleri kaçırmadan kaydedebilmek, şehri aslında görerek değil de dinleyerek tanımak ve tüm bu saatlerce yapılmış olan kayıtları 'Home Sweet Home' projesine yerleştirmek, benim için çok çok heyecan vericiydi.

Çiğdem Borucu

İşi yapmaya karar verdiğimde ne kadar zor bir yola girdiğimi bilemezdim...

Mine'yle, Serhan'la Cemil Paşa Konağı'nın avlusunda çay içerken her şey inanılmaz masalsıydı. Bir yandan da o konaktaki harem ve selamlığı ayıran o kalın duvara aklım takılmıştı. Bir duvar vardı bu kentte, surlarla çevriliydi. İçine girmesi duvarlarla kavga etmeye benzeyen ama kapıyı gördüğünüzde de bilmediğiniz, beklemediğiniz güzellikleri, sürprizleri işaret eden...Masal gibi bir kapının bir kapıyı ve daha bir çok kapıyı açtığı dokular, dar sokaklar ve sokaklardaki o küçük, sade kapılardan içeri girildiğinde karşına çıkan çeşit çeşit avlular, alanlar, bahçeler... iç dünyalar...iç dünyalar...hikâyeler, başka hikâyeler, üst üste binen bin yıllık anlatılarla, mitlerle karışmış yaşamöyküleri...

Melike'yle, Suriçi'nde dolaşıyoruz. Bir kapıyı çalıyoruz. Bir kahve içiyoruz. Sonra başka bir kapı ve çay içiyoruz. Kahve, çay, ayran, sohbet, sohbet... ev hikâyeleri dinliyoruz... Melike ne yapmak istediğimi, ne aradığımı seziyor.. Suriçi'nde yol rehberim oluyor.

Ve sonrası geliyor. Kafamda işin kurgusu oluşuyor...

Bir kara kış günü Çiğdem'le Diyarbakır'a gelirken Gaziantep'e iniyoruz. Bulduğumuz bir otobüsle buzlu yollarda yol alıyoruz. Yapacağım atölyeye geç kalıyorum. Aydın, uçak kalkmadığı için Ankara'dan geri uçuyor... Çiğdem, çok müthiş bir dengbeç kaydı yaptığından bahsediyor.

Bir bahar günü, video çekimleri yeniden deneniyor. Emine gelinlik kostümünün çiçeklerini dikmeye çalışıyor. Son gün sülüklü çekimler gerçekleştirilecek. Hadi, diyor Aydın. Su'nun korkmaması için sülükleri elime almaya çalışıyorum. Su, cesaret edip üç tanesine birden izin veriyor. Su'nun elleri kan içinde... Hastaneye gidiyoruz. Ne oldu diye soruyorlar...

Yazın ortası, tiyatrolar ve üniversiteler kapandığı için ekibi bir araya toplayabilme şansı. Esra, haziran sonuna kadar uzayan provalarını bitirir bitirmez tatili için Diyarbakır'a prova yapmaya geliyor. Şafak için ise apayrı bir deneyim. Telefonda anlattığım projeye evet diyerek gelmiş. Oyuncu ve dansçı olarak, Esra ve Şafak'ın partner olmaları gerekiyor.

Hasan, ekibine bu işin nasıl bir iş olduğunu anlatıyor. Uzun uzun proje üstünde konuşuluyor, sorular, sorular, birden öneriler gelmeye başlıyor... Koşuyolu Parkı'nda hep beraber karpuz yerken, tavla oynarken buluyoruz kendimizi... Hasan ve ekibinin daveti... Sultan, işini bırakıp dans çalışmalarına geliyor. Temmuz sıcaklığında DSM'de provalar, provalar... Barış ve Sibel, prova çıkışları bize yemek sürprizleri yapıyorlar. Soğuk çorbanın en iyisini içiyoruz... Bir de, sıcaklığın çekilmesiyle koyu teras sohbetlerimiz var...

İstanbul'da uluslararası bir buluşma... Yaptığımız işin görüntülerinden bir gecede sabahlayarak dokuz dakikalık bir film yapıyoruz. Sahnelememiz için destek lazım... Belki, yaptığımız işi desteklerler... Figen sabahın dördünde içime sindi diyor. Filmin gösterimi sonrası Frie, yemeğe çıkalım, konuşalım diyor... Osman Kavala'ya heyecanla aktarıyorum olup biteni, gözlerinde mutluluğu görüyorum. Filmi bir kez de Osman Bey'le izliyoruz... Hayal ettiğim uluslararası buluşma gerçekleşiyor.

Ve yazın aralıksız süren ses ve görüntü montajları... Koray, Çiğdem, Figen, Emre dörtlüsü... Gece, gündüz; Bilgi Üniversitesi... Bazen koca üniversite, biz ve bekçiler...

20 dakikalık filmle Berlin'e gidiyorum. İlk buluşma gerçekleşiyor. Kreuzbergli Türkiye'liler, ve Alman sahne sanatları camiası Schaubühne am Leniner Platz'da seyircimiz...

Ve haber geliyor... Mekân olmuyor... Davası bitmemiş... Yeniden başlamak lazım, yeni mekân, yeni kurgu, yeni anlatı...Yorgunum artık. Şeymus Bey, beni alıyor, iki gün Diyarbakır'ı adım adım dolaştırıyor. Yeni mekâna çok ışık malzemesi gerekiyor.

İzzettin nerdesin... Bebeği olmuş, o nedenle o gün onu bulamamışız, haber veriyor... Uçakta Kubilay'la bütçeyi, çevirileri konuşuyoruz, rehberi olarak yanında olduğu Yunanlı misafirin vaktinden çalarak. Mustafa; afiş çok güzel oldu, diyor. Nasıl bir şey diyorum. Bana kızıyor, göreceksin, acele etme... Ve sonunda Duygu'dan Afiş tasarımı geliyor, haklıymış...Şimdi Ali Paşa Mahallesi'nde dört dönüyor. Sahne kurulacak daha, sabah temizlik yapıldı... Elektriğimizi de dün bağlattık... Işık yarın girecek... Başka...

Bir rüyaydı, hayaldi ama inandım. Hayalim yeni bir tiyatro önerisi oluşturmaktı. Evet, bu kadar iddialı ve net. Bugüne dair, bize dair bir şey söyleyen ve herkesi kucaklama özelliği taşıyan, kendi mekânını, kendi tasarımını, kendi sahne anlayışını, kendi seyircisini yaratan ve gerçekleştiren ana, mekâna, yöreye ve aynı zamanda o işi yapan sanatçılara ait olan. Ve bizim ülkemize ait olan. Ve çağdaş sanat özelliği taşıyan. Hayal dedim ya... Bana inananlarla, ekibimle, arkadaşlarımla, canıma can katanlarla oldu... İyi ya da kötü, onu bilemem ama bir zamanlar yaşanmış ancak artık yaşanmayan bir mekâna Türkiye'nin farklı alanlarından insanlar geldi, orayı canlandırdılar, misafir oldular, oldunuz, olacaksınız... Ortak bir an paylaşılacak ve bir rüya gibi geçip gidecek.

Tiyatronun güzelliği de bu. Kalıcılık ısrarının olmaması...

Bir buçuk yıldır bugün için uğraşıyoruz... Mekân araştırmaları için, söyleşiler, atölyeler, prova kampı, ses ve görüntü kayıtları için kaç kez gidip geldik bu zaman içinde. Birkaç önerisi vardı projenin. Gösteri kendi metnini kendi oluşturacaktı ve tarih kavramını sorgulayacaktı. Türkiye Cumhuriyeti'nin kuruluşundan itibaren üç nesil, kendi hikâyelerini anlatıyorlardı. Anneannem, annem ve ben örneğin. Her neslin hedefi, yaşam koşulları ve hayalleri, hayal kırıklıkları farklıydı... Herkesin yaşam hikâyesini oluşturan umutlar, rüyalar, acılar bu ülke gerçeğinden bir parçaydı. Herkes evini anlatıyordu, bu oyunda. Evini, yurdunu... Aynı konuyu her anlatışında bir öncekinden de farklı anlatıyordu. O andaki duygusu, konumu ve mekânı ya da geçen zamanın getirdiği fiziksel değişime göre... Anlatılan tarihin kendi içinde bile kalıcı olan bir tarafı yoktu. Ancak anonimleştikçe, masalsilaşıyor ve belki de aktarılan tarih ortaya çıkıyordu. Farklı yaşlardan, farklı cinslerden ve bölgelerden insanlarla söyleştik, ne anlatmak istiyorlarsa anlattılar, biz tüm bu anlatılardan bir ses metni oluşturduk, ya da oyunun metnini yazdık; ve anonimleştirdik. Sahnede bu sürekli değişen ve dönüşen tarihle karşılaşıyoruz. Kendimize sahne seçtiğimiz mekânda. Bir zamanlar yaşanmış ve terk edilmiş bir mekânda. Bu mekân şimdi bizim ve seyircimizin evi olacak üç günlüğüne. Mekân da dönüşecek ister istemez. Sonra hepimiz kendi yollarımıza gideceğiz. Bir ortak mekân, zaman ve tarih yarattıktan sonra.

Çağdaş bir öykü anlatacağız, gösterimizde. Binbir zaman, mekân, ve parçadan oluşan... Paylaşacağız. Hani sorarlar ya; Bu oyunun öyküsü ne diye? Kısaca, biziz.

Oyundaki bir başka öneri; Diyarbakır'ın farklı mekânlarını iç içe yerleştirmek... Ve bir anlamda farklı tarihleriyle ve yaşanmışlıklarıyla ayrı metaforlar oluşturabilecek ancak terk edilmişlikleriyle aynı kaderi paylaşan mekânların görsel anlamda bir hikâyeye ait olduklarını önerircesine bütünselleştirmek. O nedenle yine terk edilmiş bir başka mekânda, eski Sümerbank Fabrikası'nda çekimler yaptık.

Bir dans filmi ve öyküler oluşturduk. Çeltik Fabrikası/Kilisesi'ndeki ve anlatılardakilere bir başka zenginlik katsın diye. İşin bir başka önerisi ise, insanın kendisinin, bedeninin bir tarihi anlattığını göstermek. O nedenle halktan insanları (isteyenleri) sahneye davet ettik. Duruşlarındaki, bakışlarındaki

hikâyeler eklensin diye... O hem çok kişisel olanı, hem de anonim tarihi aktaran bedenler, bu projenin parçası oldu. Yine beden dilleri ve tiyatronun kendi içindeki farklı dilleri birbirini anlatsın diye yan yana sahnede yer aldılar. Öğrenilmiş beden dili (klasik, modern dans) ve geleneksel beden dili (halk dansları) karşılaşmasının sonucuna bakarak bu işe ait bir duruş, dans (çağdaş dans) oyun kurabilir miyiz diye baktık.

Yeni bir tiyatrodan bahsediyorum ama ben bu ülkedeki bir tiyatro geleneğinin devamıyım. Tabii ki Ustalarımın farklı bir yolum var ama onlarla oluşan birikimin üstüne bir şeyler koyacak olan bir yol bu. Diyarbakır'dan bir Işıl Kasapoğlu geçmemiş olsaydı, o güzelim klasikleri seyretmiş bir seyirci olmasaydı, o seyircilerin arasından çıkıp benim Diyarbakır'da yaptığım atölyeye gelip, hayatlarında örneğini görmedikleri bir tarzda bir gösteriden bahsettiğimde canla başla işe sarılan bir ekip herhalde oluşmazdı. Bir Yücel Erten olmasaydı, tiyatronun; yaptığım işin politik gerçekliğini, sorumluluğumu, ve tüm bu çalışma süresince beni sessizce dinlerken, benimle birlikte düşünürken, bana bu işin gerçekleşmesi için alan açarken ve Berlin'de kendimi sınavda gibi hissettiğim bir anda 'toi toi' mesajıyla bir kez ve bir kez daha yeniden ve yeniden düşünüp ayaklarımı yere bastıran bu topraklara ait tiyatro düşüncesini hatırlatan olmazdı. Tabii bir de, tiyatro dediğim ilk günden itibaren yanımda olan, gelişmemi an ve an izleyen, her şekilde her konuda fikir vermiş, desteklemiş, bugün Diyarbakır'da bile yine yanımda olup beni yalnız bırakmayan Dikmen Gürün var.

Tabii bir de ekibim var. İşin gerçekleşmesini sağlayan. Ankara, İzmit, İstanbul ve Diyarbakırlı bir ekip. İnanılmaz bir birliktelik. Benim için dünyanın en özel şeylerini yapabilen insanlar. Paylaşmayı bilen, birlikte üretmekten keyif alan, birlikte yaşamının gerekliliklerini bilenler. Aslında en mutlu insanlar. Oyuncular, çağdaş dansçılar, halk dansçıları, müzisyenler, görüntü yönetmenleri, besteciler, tasarımcılar, farklı tiyatrolardan teknisyenler, projeye destek veren halktan gönüllüler ve tabii ki işin ağırlığını en somut halde taşıyan prodüksiyon ekibi ve en soyut halde yaşayan asistanlar... Hepsi tek tek çok özeller ve hepsinin güzel yürekleri, devrilmez inançları ve işlerine olan sevgileri bu işin bütünüdür.

Bu gösterinin benim hayatımdaki yeri çok önemlidir. Sanatsal anlamda bir dönemin sonunu ve bir dönemin ise başlangıcını haber vermekte.

Emre Koyuncuoğlu

Bu projenin gerçekleşmesi süresince bize katkılarını esirgemeyen;

Diyarbakır Valiliği

Diyarbakır Büyükşehir Belediyesi

Diyarbakır Suriçi Belediyesi

Diyarbakır Emniyet Müdürlüğü

İstanbul Bilgi Üniversitesi

Diyarbakır Devlet Tiyatrosu

Dicle Fırat Kültür ve Sanat Merkezi

İzmit B.B. Şehir Tiyatrosu

Kolektif

Elif Özdemir

Serra Ciliv

Şerif Baltaş

Çevahir Sadak

Şirin Şehir

Figen Kaplan

Tayfun Erarslan

Osman Ulak

Hakan Havsak

ve Hasan Bukey'e

teşekkür ederiz.

Anadolu Kültür/DSM ve Kunsten Des Arts Ortak Yapımı

"Home Sweet Home"

Yönetmen: Emre Koyuncuoğlu

Müzik ve Ses Tasarımı: Çiğdem Borucu
Görüntü Yönetmeni: Aydın Sarioğlu
Kurgu: Figen Gönülcan
Sahne Tasarım: Elif Özdemir
Mekân Danışmanı: Şeyhmus Diken
Işık Tasarım Danışmanı: İzzettin Biçer

Oyuncular/Dansçılar
Esra Bezen Bilgin
Su Güneş Mıhladız
Şafak Uysal

Diyarbakır'daki Tiyatro Atölyesi'nden Projeye Katılanlar
Sibel Can
Barış Işık
Sultan Tekin

Diyarbakır Büyükşehir Belediyesi Halk Dansları Ekibi
Hasan Elhakan
Deniz Ekin
Erol Koç
Naşit Arpa
Çetin Ergünlü
Mehmet Eskin
Kerem Taş
Şehmuz Taraman
Ahmet Tamir
Muharrem Şenol

Müzisyenler
Mustafa Demir (Albane-Canlı)
Ceyhan Demir (Albane-Canlı)
Bihter Can (Albane-Canlı)
İlker İlkılıç (Albane-Canlı)
Murat Şenol (Albane-Canlı)
Dengbej Xalé Ehmet (Vokal-Kayıt)
Mustafa Demir (Albane-Kayıt)
Abdullah Yaman (Vokal-Kayıt)

Diyarbakır Büyükşehir Belediyesi Erkekler Korosu

Prodüksiyon: Anadolu Kültür / DSM
Yönetmen Asistanı: Emine Özacar
Müzik ve Ses Tasarımı Asistanı: Koray Başaran
Sahne Realizasyon: Öztekin Çaçan
Işık Kumanda: Aydın Özdemir
Görüntü ve Ses Teknisyeni: Mahmut Bozkurt
Sahne Teknisyenleri: Burhanettin Ünlü, İbrahim İçözlü
Yönetmen Asistanı Yardımcısı: Barış Işık, Zozan Ketenalp

Afiş, Broşür Tasarım: Mustafa Nuri, Duygu Yegül
İllüstrasyon: Duygu Yegül
Basın Fotoğrafları: Aydın Sarioğlu